

”Min familie i historien”

Den norske historiske forenings prosjektkonkurranse i historie for ungdomsskolen og videregående – 2011/2012.

Juryens uttalelse

Juryen har bestått av: Berit Lundberg, Synnøve Hellerud, Ketil Knutsen.
Sekretær for juryen: Karsten Korbøl

Juryens bemerkinger

Juryen har bedømt besvarelsene i HIFOs prosjektkonkurranse 2011/2012. Det har vært innlevert 669 bidrag fra i alt 672 deltakere. 27 bidrag var med i finalerundene, 6 i klassen for ungdomsskolen og 21 i klassen for videregående skole.

Årets bidrag viser stor tematisk bredde. Svært mange av besvarelsene er klare undersøkelser med konkrete problemstillinger. Elevene løser oppgaven på mange forskjellige måter - noen velger å legge vekt på fortellingen, mens andre legger større vekt på en vitenskapelig tilnærming. En vesentlig dimensjon ved denne konkurransen er den personlige framstillingen og fortolkningen av historien. Selv om oppgaven kan løses på forskjellig vis, mener juryen at de som både har et klart mål for undersøkelsen og som samtidig viser et personlig engasjement og refleksjon over historien og hva den betyr for dem, vil hevde seg i konkurransen. Det dreier seg altså om å ha et aktivt forhold til det en skriver om, vise selvstendig tenkning og ikke minst en glede av å ha funnet mulige svar på de spørsmålene en har.

I tillegg til diplom og bok får prisvinnerne en pengepremie på henholdsvis 3000 kr for 1. pris, 2000 kr for 2. pris, 1000 for 3. pris og 500 kr for hederlig omtale. Alle deltakere i konkurransen får diplom.

Prisvinnere i klassen for ungdomsskolen

1. pris – Tina Kristiansen, Grasmyr ungdomsskole, Bamble

Tittel: *Bunes*

Utgangspunktet for Tina Kristiansens besvarelse er fiskerbondefamilien på gården Bunes i Lofoten. Temaet for besvarelsen er hvordan kystkvinnens levkår var i perioden 1800-1950. Prisvinneren ønsker å løfte fram kvinnenes historie i Lofoten som hun mener har kommet i skyggen av mennenes. For kvinnene kunne tilværelsen være hard, ikke minst dersom de ble «stående igjen med småbruk og barna hvis mannen omkom på havet». I besvarelsen beskrives det hvordan dagliglivet fortonte seg for kvinnene på Bunes. Hun viser hvor strabasiøs hverdagen kunne være og hvor isolert man kunne bli dersom hjelp var nødvendig. Dette er ingen spektakulær historie som fortelles, men den viser derimot vanlige menneskers liv, og en utvikling som har vært vanlig for svært mange. Historien blir

HIFO – Den norske historiske forening

ikke mindre interessant av den grunn og prisvinneren skriver med stor innlevelse. Hun er dyktig til å koble egen familie til sekundærlitteratur og har en god forståelse av levekårene i Lofoten i perioden. Juryen verdsetter at det er brukt mange kilder og at de er godt behandlet. Mest imponerende er likevel den gode refleksjonen underveis i besvarelsen og ikke minst hennes personlige vinkling. Prisvinneren har også gjennomført en reflektert sammenligning av situasjonen før og nå.

2. pris – Hanna Eriksen, Kråkerøy ungdomsskole, Fredrikstad

Tittel: Min familie i historien

Prisvinnerens bidrag er en sammenligning av hennes morfars oppvekst på Kråkerøy med sin egen. Hun ønsker å finne forskjeller og likheter og kunne forklare hvorfor det har skjedd endringer. Hun går konkret til verks, men besvarelsen konsentrerer seg om å se på skole og fritidstilbudet før og nå. Besvarelsen er bygget på intervjuer med morfar, men også andre kilder. Prisvinneren evner å få fram sine egne refleksjoner og besvarelsen er gjennomgående diskuterende. Dette mener juryen er en viktig styrke ved besvarelsen. I tillegg har prisvinneren et reflektert forhold til kildene hun har bruk og hvilke hun kunne ha brukt. En liten svakhet ved besvarelsen er at problemstillingen blir presentert litt sent i besvarelsen. Men dette er en god besvarelse og juryen ser tydelig at prisvinneren har hatt stor glede av å arbeide med prosjektet.

3. pris – Sara H. Borgehaven, Grasmyr ungdomsskole, Bamble

Tittel: Birgits oppvekst

Sara H. Borgehavens bidrag undersøker farmorens oppvekst under andre verdenskrig. Gjennom besvarelsen får vi beskrevet hvordan livet fortonte seg for en ung jente, med generell usikkerhet og rasjonering på mat og klær. Juryen vektlegger prisvinnerens evne til å plassere Birgits oppvekst inn i en større historisk sammenheng. Det er en engasjerende fortelling som er lett å følge. Den er oversiktlig disponert, detaljert og forklarer hvordan ting henger sammen. En liten svakhet ved besvarelsen er at farmoren kanskje blir litt borte i den generelle fortellingen og at kildebevisstheten kunne vært noe bedre.

Prisvinnere i klassen for videregående skole

1. pris – Sjur A. Rivlin, Hartvig Nissens skole, Oslo.

Tittel: *Mot og styrke. Beretningen om mine funderinger om min farmors historie i Europa etter andre verdenskrig*

Utgangspunktet for Sjur A. Rivlins undersøkelse er en familiereise til Budapest med hans israelske familie og bestemor. Bestemoren hadde i 1946 valgt å bli utsending i Europa. Hun hadde forlatt familien i datidens Palestina for å bygge opp organisasjonen for å hjelpe jøder til Israel. Prisvinneren undrer seg over hvorfor bestemoren gjorde som hun gjorde. ”Hva for en enorm kraft, hvilken sterk vilje var det som hadde greid å dra henne dit? Hvilket kall hadde blitt vekket i hennes hjerte, og hvordan?” Med disse spørsmålene går han i gang med sin undersøkelse. Han søker altså å finne svar, men etter samtalene med bestemoren sitter han ikke igjen med noen klare svar på det han trodde hans skulle skrive om. I stedet begynner han å reflektere og bygge ut historien. Han hører en fortelling, men aksepterer ikke forklaringen, vil finne dypere forklaringer. Viljen til å handle og solidariteten, er lærdommen han sitter igjen med.

HIFO – Den norske historiske forening

Rivlin skriver fantastisk godt med en klar dramaturgi i teksten. Men det som virkelig gjør denne besvarelsen så god er hvordan han reflekterer over sitt eget liv og plass i historien på bakgrunn av at han blir kjent med sin bestemors historie. Han reflekterer over sin jødiske arv, noe som ikke har engasjert ham tidligere, men som han må ta stilling til etter samtalene med sin bestemor. Dette er derfor en studie i historiebevissthet; om hvordan historie ikke bare dreier seg om fortiden, men vel så mye om nåtiden og framtiden. Slik sett treffer Rivlin en nerve i denne historiekonkurransen – det å kunne finne ut mer om seg selv så vel som sin historie.

2. pris – Caroline Lie, Notodden videregående skole, Notodden.

Tittel: Tyskland under andre verdenskrig

Andre verdenskrigs sett gjennom et barns øyne er temaet for Caroline Lies besvarelse.

Hovedpersonen i fortellingen er hennes tyske farmor og hennes dramatiske opplevelser under krigen. Som følge av bombingene av Hamburg blir familien flyktninger i eget land og senere må de også flykte fra den framrykkende sovjetiske hæren, før de igjen kommer tilbake til Hamburg. Men selv om krigen tok slutt, ble ikke de første fredsårene enkle. Lie beskriver hvordan årene etter krigen også var preget av ødeleggelse, arbeidsledighet og matmangel. Dette er en fortelling om hvordan krig frarøver barn sin barndom og hvordan hele tilværelsen blir en kamp for å overleve.

Prisvinnerens bidrag er et godt eksempel på hvordan man på en vellykket måte kan veve mikro- og makrohistorie sammen. Hun skriver fram og tilbake mellom perspektivene og reflekterer over hva hun finner. Dette er en grundig diskusjon om det individuelle og det kollektive i historien.

Kildegrunnlaget er godt og variert og prisvinneren bruker kildene aktivt for å belyse problemstillingen. Juryen verdsetter også prisvinnerens refleksjoner over det å skrive historie. Selv sier prisvinneren at å fortelle denne historien har vært noe større enn bare en skoleoppgave, det har betydd noe for henne selv og for familien.

3. pris – Zeeshan Elahi Aziz, Stovner videregående skole, Oslo.

Tittel: Den skinnende solen

Innvandring til Norge fra Pakistan på 1970-tallet er utgangspunktet for Aziz bidrag. Han søker å belyse hvilke opplevelser og utfordringer morfaren møtte i Norge. Han viser hvor vanskelig det kan være å finne seg til rette i et nytt land og å komme over kulturelle og språklige barrierer. Aziz viser videre hvordan det er å komme til et land der det meste har preg av velstand, men hvor enkelte ikke opplever det samme selv. Han tar opp vanskelige problemer på en reflektert måte, viser storsamfunnets svakheter, men også enkeltmiljøers utfordringer med tabus spørsmål. Fortellingens hovedperson får nemlig personlige problemer og opplevde å ikke få den hjelpen han trengte, verken fra storsamfunnet eller minoritetsgruppen. Samtidig har besvarelsen et positivt budskap om hvor viktig kjærlighet og samhold i familien er.

Besvarelsen har et klart problem og den interessante historien er fortalt med driv og spenning. Aziz har tatt i bruk mange forskjellige typer kilder, spesielt sekundærkilder. Hvis det er noe juryen kan sette fingeren på, er det kanskje at det burde vært en bedre balanse mellom fortelling og analyse. Men alt i alt er dette en gripende og sterk fortelling som huskes!

Hederlig omtale

Juryen har anledning til å gi hederlig omtale til besvarelser som ikke helt nådde opp i konkurransen, men som juryen mener uttrykker interessante perspektiver, har spennende vinklinger eller som forteller historie på andre måter enn den tradisjonelt skriftlige formen. I år har juryen valgt å tildele tre besvarelser hederlig omtale.

Meliha Beglerovic, Kongsgård videregående skole, Stavanger

- Får hederlig omtale for å våge å skrive om en konflikt som ligger veldig nær i tid, og som fremdeles vekker sterke følelser. På en reflektert måte viser hun hvordan historiefortellingene skapes og skaper mennesker.

Helene Michelet, Hartvig Nissens skole, Oslo.

- Får hederlig omtale for sin kritiske og seriøse diskusjon av et konkret historisk spørsmål. Det er ingen empirisk undersøkelse, men en solid kritisk undersøkelse med en tydelig rød tråd og et presist definert problem som hun er lojal mot.

Malene Bue, Vennesla videregående skole, Vennesla.

- Får hederlig omtale for å gjøre et seriøst forsøk på å mestre en vitenskapelig sjanger og lykkes langt på vei.

Vurderingskriterier

En god besvarelse har:

- ...en klart formulert problemstilling som virker som en "rød tråd" gjennom besvarelsen. Besvarelsen må ha en klar sammenheng.
- ...en problemstilling som oppfattes som interessant/ viktig
- ...heller en enn mange innfallsvinkler
- ...en gjennomførbar undersøkelse – man skal ikke bare gjengi hva andre sekundærkilder (bøker) har sagt
- ...aktiv bruk av flere kilder – gjerne primærkilder. Eleven oppmuntres også til å bruke lokale kilder, men dette er ikke noe krav
- ...vurdering av kildene
- ...fotnoter, sitatmarkører og lister over muntlige og skriftlige kilder
- ...refleksjoner som setter ens egen undersøkelse inn i en større sammenheng
- ...en konklusjon som knyttes til problemstillingen
- ...korrekte, historiske opplysninger – framstillinger som i stor grad avviker fra annen historieforskning, må kommentere dette
- ...et godt, presist språk
- ...en vinkling som gjør at historien virker personlig relevant for eleven

Om HIFOs prosjektkonkurranse i historie

Den norske historiske forening (HIFO) har siden 2000 arrangert en prosjektkonkurranse i historie for elever i ungdomsskolen og videregående skole. Målet med konkurransen er at elever skal få anledning til å arbeide med et større historiprojekt der de selv velger tema, problemstilling og finner kilder. Elever skal få anledning til å utforske historien på egne premisser og med utgangspunkt i noe som er kjent for dem, nemlig familien. I tillegg er siktemålet at elevene skal kunne opparbeide en forståelse for at historie kan ses fra forskjellige vinkler og ståsteder. Tradisjonelt forstås historie som store begivenheter, strukturer og prosesser. HIFO har ønsket at også vanlige menneskers historie gjøres til en viktig del av vår historieforståelse og som et felt for undersøkelse blant ungdom i skolen. Likevel må det presiseres at det nettopp er i forholdet mellom makro- og mikrohistorie at nye og spennende perspektiver kan oppstå og at elevers historieforståelse utvikles.

HIFOs prosjektkonkurranse finansieres med støtte fra Stiftelsen Fritt ord og Aschehoug forlag. I tillegg er HIFO tilknyttet et nettverk av 22 europeiske organisasjoner som arrangerer lignende konkurranser – Eustory.

